

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden, bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

300. — 't Portiertje van Roeselare. — 301. De Kleine Tooneelspeelster. — 302. Angstige Dagen. — 303. Antwerpen in Brand. — 304. De Bannelingen. — 305. In het wilde Land. — 306. De Wonderbare Redding. — 307. Fiere Margriet van Leuven. — 310. 't Avontuur van den Schilder. — 311. Het Boefje. — 312. Een onverwachte Reis. — 313. De Geheimzinnige Teekens. — 314. De Spanjaarden te Gheel. — 315. Zwarte Jan. — 316. De Heks van de Moeren. — 317. De Boschwachter van Eikenhof. — 318. Het Juffertje van Parijs. — 319. De Wolfjager van Turnhout. — 320. De Zeeroovers. — 321. Het Gezin van den Visscher. — De Wilde Cow-Boy. — 323. Keizer Karel te Gent. — 324. De Spanjaarden te Mechelen. — 325. Kerstmis in de Sneeuw. — 326. Een angstig avontuur. — 327. De Reis in den Nacht. — De Zwarte Bende. — 329. Het licht in de Wildernis. — 330. De dankbare Soldaat. — 331. Een keer Wildstrooper. — 332. Het Wonderland. — 333. Het Verloren Testament. — 334. In veilige Haven. — 335. De wonderbare reis van schipper Bontekoe. — 336. Een brutale Feeks. — 337. Vaders vrouwen. — 338. De vlucht over de Schelde. — 339. Neel's avontuur. — 340. De Zwarte kuiters. — 341. De Held van Afrika. — 342. De Pleegzoon van den Bedelaar. — 343. Het beleg van den Ravenburg. — 344. Een avontuurlijke vacantie. — 345. De vriend van den Indiaan. — 346. De Pelgrims en de Roofridder. — 347. De twee Gemzenjagers. — 348. Het verloren Koffertje. — 349. De Held van Maldeghem. — 350. Het verlaten Huis. — 351. De schat in den Kelder. — 352. — Het huis in de Dennen. — 353. De vriend van den Zeekapitein. — 354. De gestrafte Hoogmoed. — 355. Grootmoeders helpers. — 356. Een Viaamsche jongen in Amerika. — 357. De jonge Kolonist. — 358. De herder van de Hooglanden. — 359. Na lijden komt verblijden. — 360. De twee Robinson Crusoe's. — 361. Edelmoedigheid beloond. — 362. De Durver. — 364. De Durver in de Prairie. — 365. De jonge Hovenier. — 366. De sluwe Goochelaar. — 367. De valsche Boudewijn. — 368. De zonderlinge Bezoeker. — 369. De schrik van het Dorp. — 370. De Plaaggeest. — 371. Bij de Eskimo's. — 372. Ewyn, de lijfeigene. — 373. De eenzame hoeve. — 374. Het Schot in den Avond. — 375. De Stiefmoeder. — 376. Gescheiden Vrienden. — 377. Het Avontuur der Kerstzangers. — 378. Hoogmoed gebroken. — 379. De Cirkusjongen. — 380. Uit het Cirkus. — 381. Het Spookschip.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

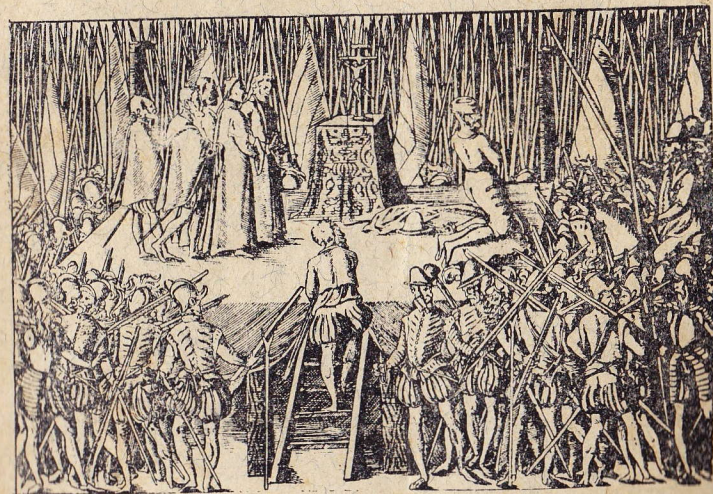
Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Baasrode.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 390.

A. HANS

De Page van Graaf Egmont

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

DE PAGE VAN GRAAF EGMONT

I.

Op een Augustusdag van het jaar 1567 naderden twee ruiters uit de richting van Dendermonde, het toen nog kleine dorp Willebroek. Er stonden geen honderd huizen in de plaats, maar sedert eenige maanden was het er toch veel levendiger geworden.

Immers nu was het kanaal voltooid, dat de stad Brussel naar de Rupel bij Boom had laten graven. Veel schepen voeren er door. Jammer, dat de gebeurtenissen van dien tijd den bloei van nijverheid en handel zoo bedreigden.

Filips II, koning van Spanje was ook heer der Nederlandsche gewesten, en wilde onze vrijheid knevelen. Het volk werd oproerig. Filips, die in Spanje vertoefde, liet strenge maatregelen nemen om zijn wil door te drijven. Daarbij kwamen ook godsdienstige beroerten. En nu had men vernomen, dat de Spaansche koning den hertog van Alva naar hier zou zenden, om de gewesten tot gehoorzaamheid te dwingen.

De oudste der ruiters, die Willebroek naderden, keek zeer bezorgd. Zijn gezelschap had meer aandacht voor schepen op het kanaal. Hij was nog een knaap, van zeventien jaar en diende als page den anderen ruiter, graaf Egmont.

Beiden stegen voor een deftige woning af. Een knecht schoot toe om voor de paarden te zorgen. De heer des huizes begroette graaf Egmont eerbiedig en fluisterde hem iets toe.

— Joris, sprak de graaf tot den page, ga maar wat rond wandelen... Over een uur keert ge dan terug.

De knaap wilde gaarne de schepen van wat dichtbij bekijken. Hij was gisteren van Egmonts kasteel te Sottegem in Vlaanderen vertrokken. Ze hadden te Dendermonde overnacht. Zijn meester zei niets over het doel van de reis, maar in stilte hoopte Joris, dat de tocht zou voort gezet worden naar het schoone en drukke Antwerpen, waarvan hij al zoo veel gehoord had.

Graaf Egmont werd door den heer van het huis naar boven geleid. Alleen trad hij een kamer binnen. Daar zat een andere edelman. Het was Willem, prins van Oranje, ook wel de Zwijger genoemd.

— Ik heb u zien komen, zei Oranje, zijn vriend hartelijk de hand drukkend.

— Ik ben gisteren van Sottegem vertrokken.

Mijn vrouw is met dit zomerweer zoo gaarne buiten.

— En ik ben heden morgen al vroeg uit Brussel weggevaaren...

— Hoe is het in de stad?

— Heel veel geruchten... maar voor mij is er maar een nieuwstijding van gewicht: de hertog van Alva is uit Spanje vertrokken. Hij zal spoedig hier zijn. Dat is het antwoord van den koning op al uw bemoeiingen.

Egmont was naar Spanje geweest om Filips te smeeken zijn volk in de Nederlanden milder te besturen.

— Alva komt met wraakplannen, zei Oranje. Hij zal de meester zijn. Hij vergeeft het ons niet, dat we de rechten van het volk verdedigd hebben. Ik verlaat heden nog deze gewesten.

— Zoodus zijt gij vast besloten om naar Duitschland te gaan?

— Ja. Ik wil geen slachtoffer der Spaansche wreedheid zijn. En ik smeeke u, mijn vriend, doe als ik...

— Ik? Mijn land verlaten? Ik kan niet... Waarom zou ik het doen?

— Och, wees toch niet ziende blind! Ge weet wie naar de Nederlanden afzakt. Alva!

— En zou ik hem vreezen?

— Hij draagt uw doodvonnis bij zich.

— Willem, ge maakt u noodeloos ongerust.

Alva dient koning Filips en mag slechts de bevelen van zijn vorst uitvoeren.

— Het is het bevel des konings, om u om te brengen! Zijt gij niet naar Spanje gereisd om 's konings maatregelen te berispen? Dat vergeeft Filips u nooit. Hij ziet in u een opstoker...

— Hij heeft mij toen in Spanje zijn vriend genoemd.

— Vertrouw daar niet op

— Ik zou als een balling in den vreemde rondzwerven! Hoe moet ik dan mijn vrouw en kinderen onderhouden? Al onze goederen zouden aangeslagen worden.

— Juist terwille van uw echtgenote, van uw geliefde kinderen moet ge dit land ontvluchten!

— Vluchten! herhaalde Egmont. Moet ik vluchten als een misdadiger, ik, die in Frankrijk voor den koning gestreden heb?

— Dat kunnen de Spanjaarden u niet vergeven. Alva haat u, alleen reeds omdat ge u bij St-Quentin en Grevelingen met krijgsroem overdekte. Ze zijn allen jaloersch van u...

— De koning zou mij zoo laag behandelen! Als page heb ik zijn vader, keizer Karel gediend.

— Filips is een ontrouwe meester. Hij zal uw diensten schandelijk vergeten.

— Dat kan ik niet gelooven! Bij iedere gelegenheid betuigt de koning zijn goede gezindheid.

— Vertrouw niet op Filips! Schendt hij niet

de keuren zijner onderdanen, door het zenden van vreemde soldaten? Helaas, welk schrikkelijk lot hangt dit arm volk boven het hoofd. Alva is een wreedaard.

Nog lang sprak Oranje om Egmont te bewegen hem op de vlucht te vergezellen. De graaf weigerde beslist.

Beiden waren diep ontroerd

— Dus zie ik u voor 't laatst op deze aarde, zei Oranje bij het afscheid. Ik moet nu heen.

— Vaarwel, prins zonder land, sprak Egmont bewogen.

— Vaarwel, graaf zonder hoofd, antwoordde Oranje ernstig.

Een kwartier later reed Oranje heen.

Egmont staarde hem door het raam na.

Hun samenkomst moest geheim blijven. Het was een gevaarlijke tijd.

Joris keerde terug.

— We zullen nu eten en dan wat rusten. Voor den avond moeten we weer te Aalst zijn, sprak zijn meester.

De page was teleurgesteld... Dus niet naar Antwerpen...

De knaap vermoedde niet, wat er zijn meester boven het hoofd hing.

Eenige uren nadien reden ze weer heen, den eenzamen weg op. De graaf sprak niet. Hij was in diepe gedachten verzonken.

Te Aalst stapten de reizigers voor een gasthof uit.

— We zullen wat rusten en dan toch maar trachten van avond nog thuis te zijn, besloot de graaf.

Het was laat, toen ze het kasteel van Sottegem bereikten.

De elf kinderen van den graaf lagen ter ruste. Zijn vrouw, de zachte Sabina van Beieren, was nog op.

— Ik verwachtte u, zei ze.

— En ik verlangde hier te zijn...

— Ge ziet er bezwaard uit... Erg moe van de reis?

— Meer bedroefd dan moe...

En de graaf vertelde, hoe hij van Willem van Oranje afscheid had genomen.

— Welke beroerde tijden, zuchtte de gravin. O, waarom kan de koning geen recht doen! Gij moet beslissen of we vertrekken dan wel blijven...

— We blijven in het land. Ik heb vertrouwen in den vorst, dien ik zoo getrouw heb gediend, sprak Egmont.

Joris hoorde van dit alles niets. Hij sliep reeds als een roos.

Hij was de zoon van een vrij armen edelman uit de streek en voelde zich fier den voornamen graaf te mogen dienen.

Egmont bevond zich in de groote woning, die hij ook te Brussel bezat. Zijn gezin was te Sottegem gebleven op het kasteel. Eenige zwakke kinderen hadden de buitenlucht zeer noodig.

Joris trad de kamer binnen, waar zijn meester zat te schrijven, en reikte Egmont een brief over.

— Een dienaar van Don Fernando heeft dezen gebracht, zei de page.

Don Fernando was de zoon van Alva. Hij had zijn vader naar de Nederlanden vergezeld, en vriendschap gesloten met Egmont.

— Wacht even, sprak Egmont. Ik zal zien of er antwoord moet zijn.

Nieuwsgierig verbrak hij het zegel. In den brief noodigde don Fernando hem uit tot een middagmaal, den volgenden dag.

Egmont schreef terug, dat hij komen zou en Joris bracht den brief weg.

— De eene vriendelijkheid na de andere, zei Egmont bij zich zelf. Oranje heeft dwaas gehandeld met te vluchten. Alva is reeds eenige weken hier, en ik heb niets dan minzaamheid ondervonden. Onze vriend Hoorne is ook van Weert terug gekeerd.

Den volgenden dag vergezelde Joris zijn meester naar de woning die Fernando, Alva's zoon,

betrok. Egmont werd er met eer ontvangen. Hij ontmoette er eveneens den graaf van Hoorne en nog andere edelen, zoo Brabanders, Vlamingen als Spanjaarden.

Er werd smakelijk gegeten en gedronken en lustig gesproken.

Een dienaar gaf Fernando een brief. Alva's zoon las dien haastig.

— Heeren, de hertog, mijn vader, verzoekt u allen na afloop van dezen maaltijd bij hem te komen, zei hij. Hij wil u spreken over het plan van het kasteel, dat hij te Antwerpen zal bouwen.

Don Fernando boog zich wat later tot Egmont en fluisterde hem in 't oor:

— Verlaat onmiddellijk mijn huis! Vlucht dan haastig uit de stad.

Egmont verschrok hevig. Fernando sprak al weer met een ander.

Egmont stond op en ging zenuwachtig naar een andere kamer. Ja, hij zou vluchten. Ten laatste geloofde hij dan toch aan 't gevaar voor zijn leven.

Iemand sloop hem na. Het was Noircarmes, een laaghartig en wreed man, en een slaafsch dienaar van Alva. Hij vroeg wat Egmont deerde.

— Don Fernando raadt mij aan te vluchten, antwoordde Egmont zeer onvoorzichtig, maar hij wantrouwde Noircarmes niet.

— Vluchten? herhaalde deze. En waarom?

— Er is levensgevaar voor mij.

— Raadt gij dan de bedoelingen van don Fernando niet?... Hij doet valsch. Hij zet u aan te vluchten. Wie dat doet, is schuldig. Buiten Brussel zal men u gevangen nemen. En wat zult ge antwoorden, als men u van verraad beticht?

De graaf dacht na.

— Wie geen schuld heeft, loopt niet weg als een misdadiger, hernam Egmont. Ge hebt gelijk.

— De hertog van Alva heeft vriendschap voor u, beweerde de valsche Noircarmes.

Egmont keerde in de zaal terug.

Fernando keek hem droevig aan. Maar hij kon thans niets meer zeggen. Hij vreesde zelf zijn vader.

Wat later begaf het gezelschap zich naar de woning van Alva.

Joris volgde met de andere pages.

De hertog ontving de edelen zeer vriendelijk.

— Heeren, ge weet, dat ik een kasteel wil oprichten te Antwerpen. Mijn bouwmeester zal u het ontwerp toonen. Wees zoo goed uw meening uit te spreken, zei hij.

Daar verscheen Pietro Urbino, Alva's ingenieur. Hij spreidde een groot perkament op de tafel, 't plan der citadel. Dan gaf hij de noodige uitleggingen. Weldra was men in druk gesprek.

Egmont en Hoorne mengden zich er ook in.

Eensklaps kreunde Alva.

— Heeren, sprak hij, ik word plotseling onwel. Ik moet me verwijderen. Ik zal wat rusten. Spreek ondertusschen verder.

't Werd zeven uur. De heeren vertrokken. Sancho d'Avilla, de kapitein van Alva's lijfwacht, zei tot Egmont:

— Graaf, wees zoo goed eenige oogenblikken te blijven. 'k Heb u een belangrijke mededeeling te doen.

— Tot uw dienst, kapitein, antwoordde de graaf.

Alle anderen verlieten de zaal.

— Wat kan dit beteekenen? dacht Egmont. Zou de kapitein me ook waarschuwen?

De overste trad weer op hem toe, en sprak:

— Ik heb bevel u aan te houden. Geef mij uw degen.

Op het zelfde oogenblik werden de deuren van het vertrek geopend. Krijgslieden omringden den graaf. Egmont gespte zijn degen los.

— Hier, zei hij. Mijn zwaard heeft vroeger aan den koning diensten bewezen.

— Wil mij volgen, hernam de kapitein.

— Ik ben dus een gevangen man, zei Egmont op bitteren toon.

Hij zag Joris.

— Ik ben aangehouden... Meld het aan de gravin, zei hij. O, dien haar trouw!

De kapitein leidde Egmont naar boven.

— Hier is uw kamer, sprak hij kort.

De luiken waren toe, het daglicht werd buitengesloten, zwart laken bedekte de wanden. Zwart was kleur van den dood! Er flikkerden eenige kaarsen. Egmont liet zich in een zetel neervallen en dacht aan vrouw en kinderen.

In een andere kamer zat de graaf van Hoorne. Ook hij was gevangen.

In de voorhal stonden eenige edelen het gebeurde te bespreken.

— De opstand moet gedempt worden, zei Noircarmes. Het is het best bij de opstokers te beginnen. Egmont en Hoorne hebben het volk opgeruid. Nu komt hun straf.

Joris had de tranen in de oogen. Een edelman kwam naar hem toe.

— Gij zijt de page van graaf Egmont? vroeg hij.

— O ja, heer! Wat is er toch gebeurd?

— Iets zeer ernstigs...

Hij leidde den knaap buiten.

— Heeft uw meester u nog iets gezegd? vroeg hij.

— Dat ik het aan de gravin moest melden...

— Ja, rijd naar Sottegem.

— Maar wat zal men met den graaf doen, heer?

De edelman haalde de schouders op.

— Zeg aan de gravin, dat de graaf in groot gevaar verkeert, fluisterde hij dan.

Hij wendde zich af. Ieder moest in dezen verschrikkelijken tijd voorzichtig zijn.

III.

Joris ging naar Egmonts woning. De andere dienaren hadden het nieuws reeds vernomen. De page kon niet veel bijzonderheden vertellen. Een der knechten wilde hem naar Sottegem vergezellen. Ze konden nog voor de poort gesloten werd de stad verlaten. Het was een lange rit naar Sottegem. Maar de paarden draafden vlug.

Te middernacht kwamen de ruiters bij het kasteel, dat reeds geheel in het duister was gehuld.

Joris wekte den portier, die hen binnen liet.

— Dat is laat bezoek, zei de man, wat brommend, toen hij merkte, dat de graaf er niet bij was.

— Er is ook reden toe, sprak de knecht. De Spanjaarden hebben onzen heer gevangen genomen.

— Wat zegt ge daar! En waarom?

— Ja, waarom? Omdat de graaf voor het

recht van het volk opkomt en het met onze vrijheid gedaan is.

— Wat zullen ze met den graaf dan doen? vroeg de portier.

— Ja, wat! Die Alva durft alles, vertellen ze te Brussel.

— Maar als hij den graaf niet los laat, zal het volk hem uit de gevangenis halen.

Joris was reeds in huis gegaan. Hij wekte een der meiden, die de gravin moest oproepen.

Weldra kwam Sabina van Beieren. Joris begon te weenen.

— O, wat is er? vroeg de gravin. Een ongeluk met den graaf? Spreek toch...

— De graaf is gevangen genomen...

En Joris deed zijn droevig verhaal.

— Morgen vertrekken we allen naar Brussel, besloot de gravin zonder aarzelen.

Ze wilde haar echtgenoot bijstaan. O, wat weende ze op haar kamer! Haar hart dreef haar naar de stad, naar haar gemaal.

De kinderen sliepen... De moeder wekte hen niet. Ze legde met een meid allerlei klaar, dat meegenomen moest worden. Al vroeg werd de reiswagen gepakt.

De nieuwe dag lichtte. De kinderen ontwaakten. De moeder vertelde aan de oudsten, wat er gebeurd was... O, hoeveel tranen werden er gestort.

Het nieuws verspreidde zich in het dorp. Veel bewoners kwamen naar het kasteel.

— Bidt voor den graaf! vroeg de gravin. Uw heer is in groot gevaar...

Meewarig keek het volk den reiswagen na.

Toen de gravin met haar gezin Brussel bereikte, vond ze soldaten in haar woning. Zij mocht er niet binnen.

Alva liet het huis bezetten. Het was reeds buit voor den koning van Spanje.

Sabina van Beieren en haar kinderen begaven zich als schamele lieden naar een klooster, waar ze medelijdend opgenomen werden.

Joris verbleef bij een kennis. Elken dag zou hij de gravin trouw dienen.

Hij hoorde, dat Egmont en Hoorne nog steeds in Alva's woning verbleven. Te vergeefs vroeg de gravin haar man te mogen bezoeken.

Veertien dagen hield Alva de gevangenen in de donkere kamers, waar geen straaltje van de zon doordrong.

Toen werden beide edelen naar Gent gevoerd

IV.

Maanden verliepen.

De hertog van Alva had een rechtbank ingesteld, den Raad van Beroerten. Deze ging zoo onrechtvaardig en wreed te werk, dat het volk

van bloedraad sprak. Voor deze rechtbank werden Egmont en Hoorne gedaagd. Alva nam nog den schijn aan of hij hun zaak wilde onderzoeken. Maar de rechters luisterden niet naar wat de verdedigers der edelen zegden. Het vonnis was de dood.

Egmont's vrouw, had sedert de gevangene-
ming met haar elf kinderen in het klooster verbleven. Zij deed al het mogelijke om haar echtgenoot uit den kerker te verlossen. Zij richtte zich tot Alva, tot den Duitschen keizer, tot Filips II, tot verscheidene voornamen edelen, maar alles was te vergeefs. Sedert dien schrikkelijken dag van het feestmaal bleef de vader van zijn vrouw en kinderen gescheiden. Ook de moeder van graaf Hoorne deed alles, om haar zoon te redden.

Maar niets baatte. Zoo verliepen weer maanden. De graven werden naar Brussel teruggebracht.

— — — — —
't Was 4 Juni 1568. Alva zat in zijn woning. Hij had om den bisschop van Ieperen gezonden en wachtte nu diens komst.

Martinus Rhitovius, bisschop van Ieperen, een eerbiedwaardige grijsaard, trad binnen

— Ge deelt mij ontbieden Excellentie, sprak hij na de eerste begroetingen.

— Ja, en luister waarom. De graven Egmont

en Hoorne zijn ter dood veroordeeld, en zullen morgen sterven.

Bleek en bevende van aandoening, hevig verschrikt zank de bisschop op de knieën.

— Kan het mogelijk zijn? stamelde hij. Egmont en Hoorne...

— Zijn ter dood veroordeeld.

— Genade, voor beide edelen! smeekte de bisschop, de handen uitstreckende. Heb deernis met hun familie!

— Verspil geen nuttelooze woorden. Hun lot is onwederroepelijk beslist. Sterven zullen ze.

— Als gij hun leven niet kunt sparen, stel dan ten minste de uitvoering van het vonnis uit, hernam de bisschop in dezelfde houding. Waarom die haast?

— Sta op, sprak Alva koel.

— Genade voor de graven, voor die ongelukkigen, voor Egmont's vrouw, voor zijn kinderen, voor Hoorne's grijze moeder! vroeg de bisschop.

Hij weende van aandoening.

— Het is nu genoeg... Sta op! beval Alva.

De bisschop zank in een zetel neer.

— Is er dan geen barmhartigheid mogelijk? kreunde hij.

— Neen, hernam de hertog. ik herhaal u, dat genade of uitstel geheel onmogelijk is. Morgen, in den voormiddag, zullen Egmont en Hoorne

sterven, en aldus hun straf ondergaan. 't Komt u niet toe, voor oproerlingen tegen uw en mijn koning te pleiten. Ga naar de veroordeelden en meld hun ons vonnis. Ge kunt ze op den dood voorbereiden.

— Weten zij dan nog niets?

— Neen! Dezen nacht zult gij hen inlichten.

— Ik?

De bisschop verliet diep ontroerd het vertrek.

— Een moeilijke taak, zei hij treurig bij zich zelve. En toch, heb ik hun leven niet kunnen afsmeeken. Het is mij echter gegund hunne laatste oogenblikken te vertroosten.

Nogmaals werd er bezoek aangediend.

— De gravin van Egmont!

Alva's oogen straalden van trots. Sabina van Beieren, wier voorouders keizers waren geweest, wier huwelijk zelfs Karel V bijgewoond had, kwam om zich te vernederen voor hem, hertog van Alva.

Ze kwam binnen, gehuld in een zwart gewaad, als was zij reeds weduwe.

Weenend zank ze vóór Alva neer.

— Wat is uw verlangen? vroeg de hertog.

— Is het waar wat men in de stad vertelt, wat ik ten huize van de gravin van Aremborg vernomen heb? Dat mijn man morgen zal sterven? O, zeg dat het niet waar is. Heb deernis met mij,

met mijn elf kinderkens! Ontferm u onzer! 't Is in uw macht! Verban ons, ontnem ons alle goederen, maar spaar hem! Gewillig zullen wij dit land verlaten en ver van hier gaan leven.

— Sta op, gravin, sprak Alva.

— Niet voor ge mijn echtgenoot terug schenkt. Ach, heb medelijden met ons!

— Sta op, hernam de schurk op fleemenden toon. Morgen zal de graaf zijn kerker verlaten.

Met hevige dankbetuigingen stond de vrouw op. En daarna snelde ze haastig weg, om aan hare kinderen de blijde tijding te vertellen.

— Morgen mag uw goede vader zijn gevangenis verlaten. De hertog zelf heeft het beloofd, zei ze.

Elken avond had de gravin blootvoets de kerken van Brussel bezocht. Met haar kinderen had ze er voor de bevrijding van haar gemaal gebeden. Morgen zou hij verlost zijn. Morgen!...

Joris hoorde ook dit nieuws. Hij liep naar zijn kennissen en vertelde het.

— Hoop daarop niet, zei een burger. De hertog liegt...

En in den nacht zag Joris, dat men op de markt een schavot timmerde. Was het voor zijn heer?

V.

Egmont en Hoorne zaten gevangen in het Broodhuis, scherp bewaakt door Spaansche soldaten. Onbekend met wat de dag van morgen hun brengen zou, waren ze ter ruste gegaan. Egmont sliep. Een der wachters legde zijn hand op zijn schouder.

De graaf schrok wakker. Achter in het vertrek bemerkte hij een zwarte gestalte.

— Wie is daar? vroeg Egmont verrast.

— De bisschop van Ieperen, zei de kerkvorst nader tredend.

De aanblik van den man wiens hoofd morgen vallen zou, trof den geestelijke zoo hevig, dat hij niet in staat was in de eerste oogenblikken een woord te spreken. Met sidderende hand reikte hij den gevangene een papier over. Het was het doodvonnis. Egmont verbleekte, maar hij herstelde zich rap. Eer verwonderd dan bedroefd las hij het stuk. Negen maanden was hij nu opgesloten. Nooit had hij echter gedacht, dat de dood het einde zou zijn. En nu las hij het hier.

— Is dit vonnis onverbiddelijk? vroeg hij aan den bisschop.

Deze knikte.

— Mag ik niet hopen op genade of uitstel?

-- Helaas!...

En de geestelijke vertelde zijn vergeefsch gesprek met Alva.

— Als mijn lot dan beslist is, ben ik toch nog gelukkig, zoo'n voortreffelijk man als biechtvader te hebben, hernam de graaf.

En wellicht peinsde hij aan Oranje's woorden bij het laatste samenzijn te Willebroek.

— Ziedaar, barstte hij dan los, waarachtig een wreed en gruwelijk oordeel! Ik geloof niet, dat ik zulk lot verdiend heb, door mijn diensten aan den koning. Wat ik deed, geschiedde in 's konings belang. En mocht ik soms gedwaald hebben, dan nog is deze straf te zwaar. Mijn lieve gezellin en mijn kinderkens zullen in ellende achterblijven, want al mijn goederen zijn verbeurd. Wat moet ik nu doen?

— U ten doode bereiden en niet meer aan de wereld denken, antwoordde de bisschop.

De graaf sprak zijn biecht. Daarna diende de geestelijke hem de laatste Sacramenten toe. De gedachte aan zijn gezin bekommerde den graaf. Hij schreef aan den koning den volgende brief:

« Heere,

« Het vonnis, dat Uwe Majesteit over mij ge-
» liefde uit te spreken, heb ik dezen nacht ver-
» nomen, en ik vermag niets daartegen, dan
» geduld om te dragen, hetgeen de goede God

» mij toezendt. Nochtans is 't waar, dat ik nooit
» iets voornam, noch dacht, hetgeen uw konink-
» lijken persoon, zijn dienst, of het oud algemeen
» geloof mocht schaden. Heeft iets van mijn
» doen of laten gedurende de beroerten andere
» schijn gehad, 't is bij den nood des tijds en bui-
» ten ontrouw of kwaadwilligheid gebeurd. Dus
» roep ik Uwe Majesteit aan om vergiffenis, zoo
» ik haar ergens vertoornd heb, en bid haar om
» mijn andere diensten wille. zich over mijn be-
» droefde gemalin, arme kinderkens en dienaars
» te ontfemen.

» 't Welk wezende, 't laatste verzoek, dat ik
» aan haar heb, mij, zoo ik hoop, niet zal gewei-
» gerd worden. En met dezen toeverlaat, beveel
» ik mij aan de genade Gods.

» Uit Brussel, den vijftden van Zomermaand,
» des jaars vijftien-honderd-acht-en-zestig.

» Uwer Majesteit ootmoedigste, getrouwste
» onderdaan en dienaar, tot sterven bereid.

» Lamoraal van Egmont «.

Daarna schreef hij nog een brief aan Alva en eindelijk een aan zijn vrouw. Hij verzegelde de brieven.

— Wilt gij ze voor mij bezorgen? vroeg hij aan den bisschop.

— Ik beloof u plechtig dezen plicht te vervullen.

— En laten wij nu nog wat spreken over den dag van morgen. Wat raadt ge mij aan tot de menigte te zeggen?

— In uw plaats zou ik zwijgen. De Spaansche troepen zullen het schavot omringen. Zij verstaan u niet. En het volk kan u zoo ver niet hooren.

Beiden spraken nog een wijle samen. Plotse-ling drong een verwijderd gerucht tot de kamer door.

— Men slaat reeds het schavot op, zei Egmont diep ontroerd. Welnu, ik wil mij voor den dood gereed maken.

De graaf tornde zelf de kraag los van zijn wambuis en zijn hemd en bracht het overige van den nacht in gebeden door.

Hoorne had de vreeselijke tijding met niet minder kloekmoedigheid ontvangen.

Ook hij wilde moedig in den dood gaan.

— — — — —

Joris sliep dien nacht niet. De trouwe page stond aan de poort van het klooster, waarbinnen de gravin en haar kinderen zich bevonden.

Hij wist het nu ook, dat Alva zijn meesteres op afschuwelijke wijze bedrogen had.

De dag brak aan. Joris liet den klopper op de poort vallen. Een zuster deed open. Ze kende Joris heel goed.

— De gravin is al op, zei ze.

— O, vraag haar om mij bij haar toe te laten...

Wat later trad Joris in de eenvoudige kamer.

— O, Joris, vandaag komt de graaf terug, zei Sabina.

De page schudde het hoofd.

— Hebt gij dan slecht nieuws? vroeg de gravin ongerust.

— O, de valsche hertog heeft u bedrogen... Op de Groote Markt timmert men het schavot...

Sabina van Beieren wankelde...

— Het kan niet..., stamelde ze.

— De bisschop van Ieperen is bij den graaf, om hem op den dood voor te bereiden.

— Ga mee... ik moet weer naar den hertog! kreet de gravin.

Maar vóór de poort bevonden zich plots soldaten. Ze bevelen, dat de gravin binnen moest blijven...

Joris sloop achter hen weg. Hij wilde weten, wat er met zijn meester gebeurde.

VI.

De 5e Juni was aangebroken. Te midden van de Groote Markt van Brussel, stond het schavot, met zwart laken bedekt. Er lagen twee fluweelen kussens, waarop de veroordeelden moes-

ten knielen. Terzijde stond een tafeltje, met een zilveren kruisbeeld.

Het noodlottig oogenblik naderde. Drie duizend Spaansche soldaten schaarden zich rond het schavot. Spelle, de beul, met zijn rooden stok in de hand, zat te paard, nabij de strafplaats. De beulsknecht hield zich onder het afhangend laken verborgen. Het scherpe zwaard lag bij hem.

Al vroeg was de markt met een dichte menigte overdekt. 't Volk zat op de daken der huizen. O, hoe gaarne had men een poging gedaan om Alva zijn slachtoffers te ontrukken! Maar de krijgslieden hielden de wacht.

Het sloeg elf uur.

— Daar is hij!... klonk het

Egmont had gevraagd het eerst te mogen sterven, om niet het lijk van Hoorne te zien. Hij gevoelde zelfverwijt, daar hij zijn vriend bewogen had van Weert naar Brussel terug te keeren.

Een afdeeling soldaten, was Egmont in zijn kamer, op de tweede verdieping van het Broodhuis, af gaan halen. Men wilde den graaf de handen binden als een gewoon misdadiger. Deze verzette zich heftig tegen die handelwijze.

— Vrees geen weerstand, sprak hij op waardigen toon. Aanschouw mijn wambuis, en zie hoe ik mij zelven gereed gemaakt heb.

De vernedering bleef hem toen gespaard. Met den bisschop aan zijn zijde, ging Egmont fier en

met opgeheven hoofd den korten weg van het Broodhuis naar de strafplaats. Hij was gekleed in een tabbaard van rood damast, een zwart manteltje, met goud geboord, daarover. Op het hoofd droeg hij een zwarten hoed met zwarte en witte pluimen, in de hand een neusdoek. De soldaten volgden hem. Gaande naar het schavot, las de graaf den een-en-vijftigsten psalm. Moedig besteed hij de trappen. Hij liep eenige malen over het schavot heen en weer.

— Hoe betreur ik het, dat het mij niet toegestaan is met het zwaard in de vuist voor mijn land en mijn koning te sterven! sprak hij op bitteren toon.

En zich tot Romero, een officier, richtende, vroeg hij:

— Is het vonnis dan onverbiddelijk? Mag ik op geen genade hopen?

De Spanjaard haalde de schouders op en schudde ontkennend het hoofd.

Egmont knarste de tanden, maar zich herstellende, wierp hij zijn mantel en tabbaard terzijde en knielde op een der kussens. Hij bad samen met den bisschop. Deze reikte hem daarna het kruisbeeld over, dat de veroordeelde kuste. Eindelijk ontving hij den zegen. De graaf stond op. Voor 't laatst... want Egmont legde den hoed en den zakdoek terzijde, knielde weer neer, trok

een mutske over zijn oogen en bad met gevouwen handen:

— Heer, in uwe handen beveel ik mijnen geest!

Snel kwam nu de beul... het vervaarlijke zwaard rees en daalde... het edel hoofd viel neer, een bloedstroom... en lijk en bloed werden met een laken bedekt.

En van uit de menigte klonk één noodkreet.

Zelfs bij Spaansche krijgers rolde een traan over de gebruiinde wang.

Eenige oogenblikken later naderde Hoorne. Hij was blootshoofds en droeg een zwarten mantel, welke hij op het schavot aflegde. Hier en daar groette hij een kennis. Het zwart laken ziende, vroeg hij of dit Egmont's lijk bedekte. Op het bevestigend antwoord, mompelde hij een paar onduidelijke woorden. Hij sprak eenige zinnen tot de menigte, bad en knielde neer, zei dezelfde woorden als Egmont, doch in 't latijn, en ontving ten laatste den doodelijken slag.

De hoofden werden gedurende twee uren op ijzeren staken gezet, terwijl de lichamen in doods-kisten op het schavot ten toon gesteld lagen.

De menigte was diep ontroerd. De Spaansche soldaten konden de toeschouwers niet langer bedwingen. Velen stormden onder uitroepingen, verwenschingen, geweën, gejammer naar het

schavot toe en doopten hun zakdoeken in het edel bloed, om die als een relikwie te bewaren.

Joris was bij hen... O, hij had het volk tot verzet willen aanstoken, toen hij zijn meester uit het Broodhuis zag komen.

Maar wie kon hier iets doen?

Schreiend ging Joris naar het klooster.

— Vertel mij alles, zei de gravin.

De page deed het weenend.

— We reizen naar Sottegem. Daar zal ik het lijk van mijn man afwachten, sprak Sabina.

De lichamen werden aan de vrienden der graven geschonken. Een statige optocht van geestelijken en gilden geleidde de kisten naar Ste-Godelekerk. Daarna voerde men Egmont's lijk naar het klooster Ste-Clara, bij de oude Brusselsche poort, waar het gebalsemd werd.

Egmont en Hoorne stierven als martelaars voor onze vrijheid.

VII.

Spaansche soldaten hadden de wacht aan de poort. Ze waren op een trommel aan het dobbelen, hun geliefkoosde bezigheid. Tijdens het spel laaide geldzucht op. De oogen flikkerden.

— De hertog moest ons toelaten eens een van deze rijke steden te plunderen, zei een van hen.

We konden de oproermakers niet beter straffen dan op die manier.

— We zullen een harden strijd tegen dit volk moeten voeren, beweerde een ander. Dat heb ik gisteren bemerkt, toen Egmont en Hoorne onthoofd werden. Ik stond op de markt en bekeek de gezichten der burgers. En ik las woede in hun oogen. Die woede breekt eens los. Dan zal het in dit land wreed toegaan. Gisteren werd door dat schavot de opstand angevuurd. Wacht maar!

— Ge vergeet zeker, dat de hertog van geen klein gerucht vervaard is. Ze zullen hier nog wat anders beleven, voorspelde een der mannen.

— Toe, toe, let op uw spel, riep een makker ongeduldig. Hoe meer opstand ze plegen, hoe beter voor ons. Dan valt er veel te grabbelen en te pakken. Maar nu zijn we aan het dobbelen. Houd op met dat geredekavel.

Hun aandacht werd afgeleid door de komst van een reiswagen. Een jonge ruiter reed er naast. Het was Joris, de page, wiens meester gisteren vermoord was geworden. De terechtstelling was immers een dubbele moord. De overste van de wacht verliet het poorthuis. Joris reikte hem een papier over. De overste bekeek het aandachtig.

— Is de gravin in den wagen? vroeg hij, want de huif verborg de reizigers.

— Ja, de gravin met haar kinderen. Wij begeven ons naar Sottegem, 's graven heerlijkheid.

De overste zag meewarig naar het voertuig. Dan stak hij zijn hoofd onder de huif.

— Gravin van Egmont? sprak hij op eerbiedigen toon.

— Die ben ik, antwoordde een dame in zwaar rouwgewaad. Mijn kinderen zijn bij mij. Wij keeren naar ons kasteel terug.

— Gij kunt verder reizen.

Medelijdend trok de overste zich terug. De wagen reed door de poort. Joris volgde. Ja, hij zou doen, wat zijn meester gevraagd had en de gravin trouw dienen.

De soldaten hadden hun spel gestaakt. Ze vernamen, wie er nu de stad verliet. Maar even later rolden de dobbelsteenen weer over het trommelvel. Joris had naar de Spanjaarden gekeken met fonkelenden blik.

— Vreemde huurlingen als meesters in ons land, zei hij bij zich zelf. Maar de dag komt, dat ook ik tegen hen zal strijden voor de vrijheid. Dat heb ik gisteren bij het schavot gezworen.

De lange tocht naar Sottegem was begonnen. De zon lichtte over het bevallig gewest met zijn heuvels en dalen. Buiten werd de huif wat verwijderd. Het was te benauwd in den wagen. Wel dra hoorde de gravin het gesnap der kleinste kinderen: Deze beseften het gebeurde nog niet. O, wat vloeiden er weer tranen bij de arme moeder! En hoe somber leek haar de toekomst! Ze was nu

een schamele weduwe. Moedig zou ze ballingschap hebben gedeeld met haar man, indien ze hem maar had kunnen behouden. Nu grijsde de armoede haar tegen. De koning ontnam haar alle goederen en ze zou van de aalmoezen van familie en vrienden moeten leven, zij die van vorstelijke afkomst was.

Tegen den avond kwam de wagen te Sottegem aan. In het park van het kasteel floten de vogels. Zonnegoud lag over de boomen. Maar voor Sabina van Beieren was alles donker. Toch waren er hier nog geen soldaten als in de woning te Brussel.

Eenige dagen later bracht men Egmonts lijk naar Sottegem over. Trouwe vrienden begeleidten het met eerbied. Joris kwam bij zijn meesteres.

— Mevrouw, de stoet nadert, zei hij.

De page had den weg verkend

De gravin verzamelde haar kinderen. Allen waren in het zwart gekleed. Het gezin begaf zich buiten de poort.

De klok van Sottegems kerk begon te luiden. Ingetogen kwamen uit het dorp de bewoners. Velen weenden, toen ze de gravin en haar kinderen bemerkten, die bij de brug neergeknield lagen.

Daar was de lijkstoet. Een bejaarde priester trad naar voren en las luid de gebeden.

Men droeg de kist binnen het slot. De gravin en haar kinderen volgden. **Toen kwamen de dor-**

pelingen. Ze schreden langs de baar van hun heer. De kist stond nu tusschen pinkelende kaarsen.

Ook den volgenden dag verschenen uit de omgeving van Leeuwerghem, Erwetegem, Hillegem, Rooborst, Hoorebeke, Munkzwalm, Beirlegem, Nederzwalm, tot van tegen Oudenaarde veel belangstellenden zich voor den betreurden doode buigen.

Egmont werd in een kelder onder de kerk begraven.

* * *

Men had het lijk van Hoorne naar Weert in de Kempen gevoerd. Ook daar werd dezelfde deelneming van wege het volk betoond. En ieder had medelijden met de grijze moeder, die nog doodelijk ongerust was over een tweeden zoon. Want Hoorne's broeder, Montigny, was in 1566 naar Spanje gereisd, om den koning tot zachtmoedigheid te bewegen. Hij bleef er opgesloten. De moeder heeft hem nooit meer weergezien. Montigny werd er in het geheim gedood.

Nu kan men nog voor het hoogaltaar in de groote kerk van Weert den sierlijken grafsteen beschouwen die het graf van Hoorne dekt.

Joris diende eenigen tijd trouw de gravin. Maar Sabina van Beieren trok zich bij familie terug. Haar oudste kinderen namen dienst bij edelen. Vrienden van Egmont hielpen haar. Op verzoek

van de gravin zou Joris naar Spanje gaan, om nieuws te vernemen van Hoorne's broeder. Dat vertellen we in het volgend boekje.

Vreeselijke jaren volgden voor de gewesten van Noord- en Zuid-Nederland.

NAWOORD.

Op de markt van Sottegem staat een standbeeld van Egmont. In den muur der kerk ziet men een deur, waarop men leest: « Grafkelder van Egmont ».

De veldwachter doet ze voor ons open. Stil treden we binnen. De veldwachter steekt een kaarsje aan. We bemerkten twee kisten met glazen deksel. In de eene rust het gebeente van Egmont, in de andere dat van zijn vrouw. Zilveren bussen bevatten hun hart.

Lang waren deze graven vergeten. Bij een verbouwing der kerk op het eind der 18e eeuw ontdekte men ze. Hier worden we wel sterk herinnerd aan het drama op de Groote Markt te Brussel. Van Egmonts kasteel is nog een deel over.

Te Brussel is een standbeeld van Egmont en Hoorne.

E I N D E.